

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

KÜLTÜREL İFADELERİN ÇEŞİTLİLİĞİNİN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ SÖZLEŞMESİ (KİFAÇ)

Paris, 20 Ekim 2005 - UNESCO

KÜLTÜREL İFADELERİN ÇEŞİTLİLİĞİNİN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ SÖZLEŞMESİ¹

Paris, 20 Ekim 2005

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) 3-21 Ekim 2005 tarihlerinde Paris'te toplanan Genel Konferansı, 33. oturumunda,

Kültürel çeşitliliğin, insanlığın belirleyici bir niteliği olduğunu *teyit ederek*,

Kültürel çeşitliliğin, insanlığın ortak mirasını oluşturduğunun ve herkesin yararı için değer verilmesi ve korunması gerektiğinin *bilincinde olarak*,

Kültürel çeşitliliğin, tercihlerin çeşitliliğini artıran ve insani kapasiteler ile değerleri besleyen zengin ve çeşitli bir dünya yarattığının ve bu nedenle topluluklar, halklar ve uluslar için sürdürülebilir kalkınmanın ana etkeni olduğunun *farkında olarak*,

Demokrasi, hoşgörü, sosyal adalet ve halklar ve kültürler arasında karşılıklı saygı çerçevesinde gelişen kültürel çeşitliliğin, yerel, ulusal ve uluslararası düzeylerde barış ve güvenlik için vazgeçilmez nitelikte olduğunu *hatırlatarak*,

Kültürel çeşitliliğin, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde ve evrensel olarak tanınan diğer belgelerde beyan edilen insan haklarının ve temel özgürlüklerin tam olarak gerçekleştirilmesi için taşıdığı önemi *takdir ederek*,

Kültürü, stratejik bir unsur olarak, ulusal ve uluslararası kalkınma politikalarına ve yoksulluğun ortadan kalkmasına yaptığı özel vurgu ile Birleşmiş Milletler Milenyum Bildirisi'ni (2000) dikkate alarak, uluslararası kalkınma işbirliğine dâhil etmenin gerekliliğini *vurgulayarak*,

1 *İngilizce ve Fransızca metinler dikkate alınarak UNESCO Millî Komisyonu Üyesi ve Kültürel İfadelerin Çeşitliliği Komitesi Yürütücüsü Prof. Dr. Öcal Oğuz, Komite Raportörü Yeliz Özay ve Komite'nin Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliği adına üyesi Ebru Demircan tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

Kültürün zaman ve mekan içerisinde çeşitli biçimler aldığı ve bu çeşitliliğin insanlığı oluşturan halkların ve toplumların kimliklerinin ve kültürel ifadelerinin özgünlüğünde ve çoğulluğunda yansıma bulduğunu *dikkate alarak*,

Somut olmayan ve maddi zenginlik kaynağı olarak geleneksel bilginin ve özellikle de yerli halkların bilgi sistemlerinin önemini ve bunların sürdürülebilir kalkınmaya sağladığı olumlu katkı ile uygun şekilde korunmaya ve geliştirilmeye olan ihtiyaçlarını *kabul ederek*,

Özellikle kültürel ifadelerin yok olma veya ciddi düzeyde değer kaybetme tehdidiyle karşı karşıya olduğu durumlarda, içerikleriyle birlikte kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumak için önlemler alınması gerektiğini *kabul ederek*,

Kültürün genel olarak sosyal uyum için önemini ve özellikle kadınların toplum içindeki rol ve statülerinin geliştirilmesindeki katkısını *vurgulayarak*,

Kültürel çeşitliliğin fikirlerin serbest dolaşımıyla güçlendiğinin ve kültürler arasındaki sürekli değişim ve etkileşim ile beslendiğinin *bilincinde olarak*,

Düşünce, ifade ve bilgi özgürlüğünün yanı sıra medya çeşitliliğinin de toplumlar içindeki kültürel ifadelerin gelişimine imkân verdiğini bir kez daha *teyit ederek*,

Geleneksel olanlar da dâhil olmak üzere, kültürel ifadelerin çeşitliliğinin, bireylerin ve halkların kendi düşüncelerine ve değerlerine ifade etmelerine ve başkalarıyla paylaşmalarına imkân sağlayan önemli bir etken olduğunu *kabul ederek*,

Dil çeşitliliğinin kültürel çeşitliliğin temel bir unsuru olduğunu hatırlatarak ve eğitimin kültürel ifadelerin korunması ve geliştirilmesinde oynadığı temel rolü *teyit ederek*,

Kültürlerin, azınlıklara mensup kişiler ve yerli halklar da dâhil herkesin, geleneksel kültürel ifadelerini, kendi kalkınmalarını destekleyecek şekilde yaratma, yayma, dağıtma ve bu ifadelerine erişme özgürlüklerinde açığa vurulduğu şekilde canlı tutulmasının önemini *dikkate alarak*,

Kültürel ifadeleri besleyen, yenileyen ve genel bağlamda toplumun ilerlemesi için kültürün gelişmesinde görev alanların rolünü arttıran kültürel etki-

leşim ve yaratıcılığın hayati rolünü *vurgulayarak*,

Kültürel yaratıcılığa iştirak edenlerin desteklenmesinde fikri mülkiyet haklarının önemini *kabul ederek*,

Kültürel etkinliklerin, malların ve hizmetlerin hem ekonomik hem de kimliklerin, değerlerin ve anlamların taşıyıcısı olduklarından kültürel niteliğe sahip olduklarına ve bu nedenle yalnızca ticari değeri haiz olarak değerlendirilmemeleri gerektiğine *kani olarak*,

Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile kolaylaşan küreselleşme süreçlerinin, kültürler arasında ileri etkileşim için daha önce görülmemiş koşullar yaratmakla birlikte, aynı zamanda kültürel çeşitlilik açısından, özellikle zengin ve fakir ülkeler arasındaki dengesizlik riskleri bakımından bir güçlüğü temsil ettiklerini *saptayarak*,

UNESCO'nun, ültürel çeşitliliğe saygıyı garanti altına almaya ve sözlü ve görüntülü fikirlerin serbest dolaşımını geliştirmek için gerekli olabilecek uluslararası anlaşmaları tavsiye etmeye yönelik özel görev yönergesinin *farkında olarak*,

UNESCO tarafından kültürel çeşitliliğe ve kültürel hakların kullanılmasına ilişkin olarak kabul edilen uluslararası belgelerin hükümlerine ve özellikle 2001 tarihli Kültürel Çeşitlilik Evrensel Bildirisi'ne *atıfta bulunarak*,

20 Ekim 2005 tarihinde işbu Sözleşme'yi *kabul etmiştir*.

I. Amaçlar ve Rehber İlkeler

Madde 1-Amaçlar

İşbu Sözleşme'nin amaçları aşağıdaki gibidir:

- kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumak ve geliştirmek;
- kültürlerin gelişmesi ve karşılıklı ve yararlı bir şekilde serbestçe etkileşime girmeleri için gerekli koşulları yaratmak;
- kültürler arası saygı ve barış kültürü yararına dünya üzerinde daha

geniş kapsamlı ve dengeli kültürel değişimleri sağlamak amacıyla kültürler arasında diyalogu teşvik etmek;

- (d) halklar arasında köprüler kurma ruhu içerisinde kültürel etkileşimi geliştirmek için kültürlerarasılığı teşvik etmek;
- (e) kültürel ifadelerin çeşitliliğine saygıyı ve kültürel ifadelerin çeşitliliğinin değeri konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeylerde farkındalığı geliştirmek;
- (f) özellikle gelişmekte olan ülkeler olmak üzere bütün ülkeler için kültür ile kalkınma arasındaki bağlantının önemini teyit etmek ve bu bağlantının gerçek değerinin tanınmasını güvence altına almak için ulusal ve uluslararası kapsamda girilen eylemleri desteklemek;
- (g) kimlik, değer ve anlam araçları olarak kültürel etkinliklerin, malların ve hizmetlerin kendine özgü niteliğini tanımak;
- (h) devletlerin kendi ülkelerinde kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumak ve geliştirmek için uygun buldukları politikaları ve önlemleri sürdürmeye, kabul etmeye ve uygulamaya yönelik egemen haklarını teyit etmek;
- (i) özellikle gelişmekte olan ülkelerin, kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumak ve geliştirmek için kapasitelerini arttırmak amacıyla ortaklık ruhu içerisinde uluslararası işbirliğini ve dayanışmayı güçlendirmek.

Madde 2- Rehber İlkeler

1. İnsan Haklarına ve Temel Özgürlüklere Saygı İlkesi

Kültürel çeşitlilik ancak ifade, bilgi ve iletişim özgürlüğü gibi insan hakları ve temel özgürlükler ve bireylerin kültürel ifadeleri seçebilme imkanı garanti altına alınırsa korunabilir ve geliştirilebilir. Hiç kimse bu Sözleşme'nin hükümlerine İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde kutsanan veya uluslararası hukuk tarafından garanti altına alınan insan haklarını ve temel özgürlükleri ihlal etmek veya bu hak ve özgürlüklerin kapsamını kısıtlamak için başvuramaz.

2. Egemenlik İlkesi

Devletler, Birleşmiş Milletler Şartı ile uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak kendi ülkelerinde kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumaya ve geliştirmeye yönelik önlemleri ve politikaları kabul etmekte egemen hakka sahiptirlerdir.

3. Bütün Kültürler İçin Eşit İtibar ve Saygı İlkesi

Kültürel ifadelerin çeşitliliğinin korunması ve geliştirilmesi, azınlıklara mensup kişilerin ve yerli halkların kültürleri de dâhil bütün kültürlere eşit itibar ve saygı gösterilmesini gerektirir.

4. Uluslararası Dayanışma ve İşbirliği İlkesi

Uluslararası işbirliği ve dayanışma, ülkelerin, özellikle gelişmekte olan ülkelerin, yeni oluşmakta olan ya da kurulu kültürel endüstrileri de dahil kültürel ifade araçlarını, yerel, ulusal ya da uluslararası düzeylerde yaratmalarına ve güçlendirmelerine imkan vermeyi hedeflemelidir.

5. Kalkınmanın Ekonomik ve Kültürel Yönlerinin Tamamlayıcılığı İlkesi

Kültür kalkınmanın ana etkenlerinden biri olduğundan, kalkınmanın, bireylerin ve halkların katılmakta ve yararlanmakta temel bir hakka sahip olduğu kültürel yönleri, ekonomik yönleri kadar önemlidir.

6. Sürdürülebilir Kalkınma İlkesi

Kültürel çeşitlilik bireyler ve toplumlar için büyük bir zenginliktir. Kültürel çeşitliliğin korunması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi, bugünkü ve gelecek kuşakların yararı için sürdürülebilir kalkınmanın temel bir gerekliliğidir.

7. Hakkaniyete Uygun Erişim İlkesi

Dünyanın her yerinden zengin ve çeşitli bir kültürel ifadeler yelpazesine hakkaniyete uygun erişim ve kültürlerin ifade etme ve yayma araçlarına erişimi, kültürel çeşitliliğin değerinin arttırılması ve karşılıklı anlayışın teşvik edilmesi açısından önemli unsurlardır.

8. Açıklık ve Denge İlkesi

Devletler kültürel ifadelerin çeşitliliğini desteklemeye yönelik önlemler aldığı anda, dünyanın diğer kültürlerine açık olmayı uygun bir şekilde geliştirmeye ve bu önlemlerin işbu Sözleşme çerçevesinde belirlenen amaçlara uygun olmasına çaba göstermelidir.

Uygulama Alanı

Madde 3-Uygulama Alanı

İşbu Sözleşme, Tarafların kültürel ifadelerin çeşitliliğinin korunmasına ve geliştirilmesine ilişkin olarak kabul ettikleri politikalara ve önlemlere uygulanacaktır.

Tanımlar

Madde 4-Tanımlar

İşbu Sözleşmenin amaçları için:

1. Kültürel Çeşitlilik

“Kültürel çeşitlilik”, grupların ve toplumların kültürlerinin ifade bulduğu biçimlerin çeşitliliğini ima eder. Bu ifadeler gruplar ve toplumların içinde ve arasında aktarılır.

Kültürel çeşitlilik, yalnızca insanlığın kültürel mirasının kültürel ifadelerin çeşitliliği aracılığıyla ifade edildiği, çoğaltıldığı ve aktarıldığı çeşitli yollarla değil, aynı zamanda hangi araç ve teknoloji kullanılırsa kullanılsın, muhtelif sanatsal yaratım, üretim, yayılım, dağıtım ve kullanım biçimleriyle de ortaya konulur.

2. Kültürel İçerik

“Kültürel içerik” kültürel kimliklerden doğan veya kültürel kimlikleri ifade eden simgesel anlam, sanatsal boyut ve kültürel değerleri ima eder.

3. Kültürel İfadeler

“Kültürel ifadeler”, bireylerin, grupların ve toplumların yaratıcılığında kaynaklanan ve kültürel içerik barındıran ifadelerdir.

4. Kültürel Etkinlikler, Mallar ve Hizmetler

“Kültürel etkinlikler, mallar ve hizmetler”, ticari değeri hesaba katılmaksızın, özel niteliği, kullanımı veya amacı bakımından değerlendirildiğinde kültürel ifadeleri somutlaştıran ve aktaran etkinlikleri, malları ve hizmetleri ima eder. Kültürel etkinlikler, kendi içlerinde bir son olabildiği gibi, kültürel mal ve hizmetlerin üretimine de katkıda bulunabilirler.

5. Kültürel Endüstriler

“Kültürel endüstriler”, yukarıda 4. paragrafta tanımlanan kültürel malları veya hizmetleri üreten ve dağıtan endüstrileri ima eder.

6. Kültürel Politikalar ve Önlemler

“Kültürel politikalar ve önlemler”, yerel, ulusal, bölgesel veya uluslararası düzeyde, doğrudan kültüre odaklanan veya kültürel etkinliklerin, malların ve hizmetlerin yaratılması, üretilmesi, yayılması, dağıtılması ve bunlara erişim de dâhil olmak üzere, bireylerin, grupların veya toplumların kültürel ifadeleri üzerinde doğrudan bir etki sahi bi olmak üzere tasarlanan kültüre ilişkin politika ve önlemleri ima eder.

7. Koruma

“Koruma”, kültürel ifadelerin çeşitliliğinin muhafaza edilmesini, korunmasını ve geliştirilmesini amaçlayan önlemlerin alınmasını ifade eder.

“Korumak” bu tür önlemleri almak anlamındadır.

8. Kültürlerarasılık

“Kültürlerarasılık”, çeşitli kültürlerin varlığını ve adil bir şekilde etkileşimini ve diyalog ve karşılıklı saygı yoluyla paylaşılan kültürel ifadeler üretme imkânını ima eder.

Tarafların Hakları ve Yükümlülükleri

Madde 5-Haklara ve Yükümlülüklere İlişkin Genel Kural

1. Taraflar, Birleşmiş Milletler Şartı'na, uluslararası hukuk ilkelerine ve evrensel olarak tanınan insan hakları belgelerine uygun olarak, kendi kültürel politikalarını oluşturmaya ve uygulamaya ve bu Sözleşme'nin amaçlarına ulaşmak üzere, kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumaya ve geliştirmeye yönelik önlemleri almaya ve uluslararası işbirliğini güçlendirmeye ilişkin egemen haklarını teyit ederler.
2. Taraflardan biri kendi ülkesinde kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumak ve geliştirmek için politikalar uyguladığında ve önlemler aldığında, politikaları ve önlemleri işbu Sözleşme'nin hükümleriyle uyumlu olacaktır.

Madde 6-Tarafların Ulusal Düzeydeki Hakları

1. Her bir Taraf, 4.6. maddede tanımlanan kültürel politikaları ve önlemleri çerçevesinde ve özel koşullarını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, kendi ülkesinde kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumayı ve geliştirmeyi amaçlayan önlemler alabilir.
2. Bu önlemler aşağıdaki hususları kapsayabilir:
 - (a) kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumaya ve geliştirmeye yönelik düzenleyici önlemler;
 - (b) iç kültürel etkinliklere, mallara ve hizmetlere, bu tür etkinlikler, mallar ve hizmetler için kullanılan dille ilgili düzenlemeler de dâhil olmak üzere, yaratılmaları, üretimleri, yayılmaları, dağıtımları ve kullanımları için, ülkede mevcut bütün kültürel etkinlikler, mallar ve hizmetler içinde yer alma fırsatını uygun şekilde tanıyan önlemler;
 - (c) ulusal bağımsız kültürel endüstrilere ve gayri resmi sektörün etkinliklerine, kültürel etkinliklerin, malların ve hizmetlerin üretim, yayma ve dağıtım araçlarına etkin erişimi sağlamayı amaçlayan önlemler;

- (d) kamusal maddi yardım sağlamaya yönelik önlemler;
- (e) kâr amacı gütmeyen örgütleri, kamu ve özel sektör kuruluşlarını, sanatçıları ve diğer kültür ustalarını, fikirlerin, kültürel ifadelerin ve kültürel etkinliklerin, malların ve hizmetlerin özgür şekilde değişimini ve dolaşımını geliştirmeye, desteklemeye ve faaliyetlerinde yaratıcı ve girişimci ruhu uyandırmaya teşvik etmeye yönelik önlemler;
- (f) kamu kuruluşlarının, uygun şekilde, kurulmasına ve desteklenmesine yönelik önlemler;
- (g) sanatçıları ve kültürel ifadelerin yaratımında yer alan diğer kişileri yetiştirmeye ve desteklemeye yönelik önlemler;
- (h) kamu hizmeti yayınlarını da içerecek biçimde medya çeşitliliğini arttırmaya yönelik önlemler;

Madde 7-Kültürel İfadeleri Geliştirmeye Yönelik Önlemler

1. Taraflar, kendi ülkelerinde bireyleri ve sosyal grupları,
 - (a) kadınların ve azınlıklara mensup kişiler ile yerli halklar da dâhil çeşitli sosyal grupların özel durumlarına ve ihtiyaçlarına gereken ilgiyi göstererek, kendi kültürel ifadelerini yaratmaya, üretmeye, yaymaya ve bu ifadelere erişmeye;
 - (b) hem kendi ülkelerindeki hem de dünyanın diğer ülkelerindeki farklı kültürel ifadelere erişmeye teşvik eden bir ortam yaratmaya çaba göstereceklerdir.
2. Taraflar ayrıca, sanatçıların, yaratıcılık sürecinde yer alan diğer kişilerin, kültürel toplulukların ve bunların çalışmalarını destekleyen örgütlerin katkılarının önemini ve kültürel ifadelerin çeşitliliğinin gelişmesindeki merkezi rollerini tanımaya çaba göstereceklerdir.

Madde 8-Kültürel İfadeleri Korumaya Yönelik Önlemler

1. Taraflardan her biri, 5. ve 6. maddelerin hükümlerine hâlel getirmeksizin, kendi ülkesindeki kültürel ifadelerin yok olma riski, ağır tehdit veya

herhangi bir şekilde acil koruma ihtiyacı altında olduğu özel durumların varlığını saptayabilir.

2. Taraflar, 1. paragrafta belirtilen durumlarda kültürel ifadeleri bu Sözleşme'nin hükümlerine uygun bir şekilde korumak ve muhafaza etmek üzere bütün uygun önlemleri alabilir.
3. Taraflar durumun gerekliliklerini karşılamak için alınan bütün önlemleri, 23. madde'de belirtilen Hükümetlerarası Komite'ye rapor edeceklerdir ve Komite, uygun tavsiyelerde bulunabilir.

Madde 9-Bilgi Paylaşımı ve Şeffaflık

Taraflar:

- (a) her dört yılda bir, UNESCO'ya sundukları raporlarında, kültürel ifadelerin çeşitliliğini korumak ve geliştirmek için kendi ülkelelerinde ve uluslararası düzeyde aldıkları önlemler hakkında uygun bilgiler vereceklerdir;
- (b) işbu Sözleşme ile ilgili bilgi paylaşımından sorumlu olacak bir temas noktası belirleyeceklerdir;
- (c) kültürel ifadelerin çeşitliliğinin korunması ve geliştirilmesine ilişkin bilgi paylaşımında ve değişiminde bulunacaklardır.

Madde 10- Eğitim ve Kamu Bilinci

Taraflar:

- (a) diğer araçların yanı sıra eğitim ve geniş kapsamlı kamuyu bilinçlendirme programları yoluyla, kültürel ifadelerin çeşitliliğinin korunmasının ve geliştirilmesinin taşıdığı önemin anlaşılmasını teşvik edecek ve destekleyeceklerdir;
- (b) bu maddenin amaçlarına ulaşırken diğer Taraflarla, uluslararası ve bölgesel örgütlerle işbirliğinde bulunacaklardır;
- (c) kültürel endüstriler alanında eğitim, yetiştirme ve değişim programları oluşturarak yaratıcılığı teşvik etmek ve üretim kapasite-

telerini güçlendirmek için çaba göstereceklerdir. Bu önlemler geleneksel üretim formları üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmayacak şekilde uygulanmalıdır.

Madde 11- Sivil Toplumun Katılımı

Taraflar, kültürel ifadelerin çeşitliğinin korunmasında ve geliştirilmesinde sivil toplumun temel rolünü tanıır. Taraflar, bu Sözleşme'nin amaçlarına ulaşmak için gösterdikleri çabalara sivil toplumun etkin bir şekilde katılımını teşvik edeceklerdir.

Madde 12- Uluslararası İşbirliğinin Teşvik Edilmesi

Taraflar, 8. ve 17. maddelerde belirtilen durumları özel olarak göz önünde bulundurarak, özellikle,

- (a) Taraflar arasında kültürel politikaya ilişkin diyalogu kolaylaştırmak;
- (b) kültürel kamu kuruluşlarında kamu sektörü stratejisi ve yönetimi kapasitelerini, profesyonel ve uluslararası kültürel değişimler ve en iyi uygulamaların paylaşımı yoluyla geliştirmek;
- (c) sivil toplum, hükümet dışı örgütler ve özel sektör ile ve bunların arasında, kültürel ifadelerin çeşitliliğini teşvik etmeye ve geliştirmeye yönelik ortaklıkları desteklemek;
- (d) yeni teknolojilerin kullanılmasını desteklemek, bilgi paylaşımını ve kültürel anlayışı geliştirmek için ortaklıkları teşvik etmek ve kültürel ifadelerin çeşitliliğini teşvik etmek;
- (e) ortak yapım ve ortak dağıtım anlaşmalarının akdedilmesini teşvik etmek amacıyla, kültürel ifadelerin çeşitliliğinin geliştirilmesine elverişli koşulların oluşturulması için ikili, bölgesel ve uluslararası işbirliklerini güçlendirmek üzere çaba göstereceklerdir.

Madde 13- Kültürün Sürdürülebilir Kalkınmaya Entegrasyonu

Taraflar, sürdürülebilir kalkınmaya elverişli koşulların yaratılması için her düzeydeki kalkınma politikalarına kültürü entegre etmeye çalışacaklar ve bu

çerçeve, kültürel ifadelerin çeşitliliğinin korunmasına ve geliştirilmesine ilişkin yaklaşımları teşvik edeceklerdir.

Madde 14-Kalkınma için İşbirliği

Taraflar, özellikle gelişmekte olan ülkelerin kendilerine özgü ihtiyaçlarıyla bağlantılı olarak, dinamik bir kül tür sektörünün oluşturulmasını teşvik etmek üzere, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak ve yoksulluğu azaltmak için işbirliğini, diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki yollarla da desteklemeye çaba göstereceklerdir:

- (a) gelişmekte olan ülkelerde kültürel endüstrileri,
 - (i) gelişmekte olan ülkelerde kültürel üretim ve dağıtım kapasiteleri oluşturarak ve güçlendirerek;
 - (ii) kültürel etkinliklerinin, mallarının ve hizmetlerinin küresel piyasaya ve uluslararası dağıtım şebekelerine daha geniş kapsamlı erişimini kolaylaştırarak;
 - (iii) kendi varlığını sürdürebilecek yerel ve bölgesel piyasaların oluşturulmasına olanak sağlayarak;
 - (iv) gelişmiş ülkelerde, mümkün olduğu durumlarda, gelişmekte olan ülkelerin kültürel etkinlikleri, malları ve hizmetleri için, ülkeye erişimi kolaylaştırmak üzere uygun önlemleri alarak;
 - (v) gelişmekte olan ülkelerin sanatçıların yaratıcı çalışmalarına destek vererek ve hareket imkânlarını mümkün olduğunca kolaylaştırarak;
 - (vi) gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında, diğerlerinin yanı sıra, müzik ve film alanlarında uygun işbirliğini teşvik ederek güçlendirmek;
- (b) gelişmekte olan ülkelerde, diğerlerinin yanı sıra, stratejik ve yönetim kapasiteleri, politika geliştirme ve uygulama, kültürel ifadelerin geliştirilmesi ve dağıtılması, küçük, orta ve büyük ölçekli teşebbüsün geliştirilmesi, teknoloji kullanımı, beceri-

lerin geliştirilmesi ve aktarımına ilişkin kamu sektöründe ve özel sektörde, bilgi, deneyim ve uzmanlık değişimi ve insan kaynaklarının eğitimi yoluyla kapasite geliştirmek;

- (c) özellikle kültürel endüstriler ve girişimler alanında teknoloji ve teknik bilgi aktarımı için uygun teşvik önlemlerinin uygulamaya konulması yoluyla teknoloji aktarmak;
- (d) Mali destekler:
- (i) 18. maddede öngörüldüğü üzere, Uluslararası Kültürel Çeşitlilik Fonu'nun oluşturulması;
- (ii) yaratıcılığı teşvik etmek ve desteklemek için, uygun olduğu takdirde, teknik yardımı da içeren resmî kalkınma yardımının sağlanması;
- (iii) düşük faizli krediler, hibeler ve diğer finansman mekanizmaları gibi diğer mali yardım yöntemleri ile mali destekte bulunmak.

Madde 15-İşbirliği Düzenlemeleri

Taraflar, gelişmekte olan ülkeler ile kültürel ifadelerin çeşitliliğinin korunması ve geliştirilmesi alanındaki kapasitelerini artırmak amacıyla işbirliğinde bulunmak için, kamu sektörü, özel sektör ve kâr amacı gütmeyen örgütler arasında ve içerisinde ortaklıkların geliştirilmesini teşvik edeceklerdir. Bu yenilikçi ortaklıklar, gelişmekte olan ülkelerin pratik ihtiyaçlarına uygun olarak, altyapının, insan kaynaklarının ve politikaların daha fazla gelişmesini ve kültürel etkinliklerin, malların ve hizmetlerin değişimini vurgulayacaklardır.

Madde 16. Gelişmekte Olan Ülkeler için Tercihli Muamele

Gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkelerin sanatçılarına, diğer kültür ustalarına ve uygulayıcılarına ve kültürel mallarına ve hizmetlerine, uygun kurumsal ve yasal çerçeveler yoluyla tercihli muamelede bulunarak, gelişmekte olan ülkeler ile kültürel değişimleri kolaylaştıracaklardır.

Madde 17- Kültürel İfadelere Yönelik Ağır Tehdit Durumlarında Uluslararası İşbirliği

Taraflar, 8. maddede belirtilen durumlarda, birbirlerine ve özellikle de gelişmekte olan ülkelere yardım sağlamak için işbirliğinde bulunacaklardır.

Madde 18-Uluslararası Kültürel Çeşitlilik Fonu

1. Bundan sonra “Fon” olarak anılacak olan Uluslararası Kültürel Çeşitlilik Fonu kurulmuştur.
2. Fon, UNESCO Mali Düzenlemeleri’ne uygun olarak düzenlenecek emanet fonlarından oluşacaktır.
3. Fon’un kaynakları:
 - (a) Taraflarca yapılan gönüllü katkıları;
 - (b) UNESCO Genel Konferansı tarafından bu amaca yönelik ayrılan fonlar;
 - (c) diğer Devletlerin; Birleşmiş Milletler sistemindeki örgütlerin ve programların, diğer bölgesel ya da uluslararası örgütlerin ve kamusal veya özel kurumların ya da bireylerin sunduğu katkıları, hibeler veya ölüme bağlı bağışlar;
 - (d) Fon’un kaynakları üzerinden elde edilen faizler;
 - (e) tahsilâtlar ve Fon yararına düzenlenen etkinliklerden alınanlar ile elde edilen fonlar;
 - (f) Fon’un düzenlemelerinin izin verdiği diğer kaynaklardan ibarettir.
4. Fon’un kaynaklarının kullanımına, 22. maddede belirtilen Taraflar Konferansı’nın belirlediği rehber ilkeler temelinde Hükümetlerarası Komite karar verecektir.
5. Hükümetlerarası Komite, kendisi tarafından uygun bulunmuş özel projelere ilişkin genel ve özel amaçlı katkıları ve diğer biçimlerdeki yardımları kabul edebilir.

6. Fona yapılan katkılar, hiçbir siyasi, ekonomik koşula veya bu Sözleşme'ye aykırı herhangi bir koşula bağlanamaz.
7. Taraflar, bu Sözleşme'nin uygulanmasında düzenli olarak gönüllü katkılarda bulunmaya çaba göstereceklerdir.

Madde 19-Bilgi Değişimi, Analizi ve Yayımları

1. Taraflar, kültürel ifadelerin çeşitliliği ile korunmasına ve geliştirilmesine yönelik en iyi uygulamalar hakkında verilerin toplanmasına ve istatistiklere ilişkin bilgi değişiminde ve uzmanlık paylaşımında bulunmayı kabul eder.
2. UNESCO, Sekreterlik bünyesinde bulunan mekanizmaları kullanarak, ilgili tüm bilgilerin, istatistiklerin ve en iyi uygulamaların toplanmasını, analizini ve yayımını kolaylaştıracaktır.
3. UNESCO aynı zamanda, kültürel ifadeler alanında yer alan farklı sektörlerle ve devlete ait, özel ve kâr amacı gütmeyen örgütlere ilişkin bir veri tabanı oluşturacak ve bu veri tabanını güncelleyecektir.
4. Veri toplama çalışmalarını kolaylaştırmak amacıyla, UNESCO, bu yönde bir yardım talebinde bulunan Taraflar için kapasite geliştirme ve uzmanlığı güçlendirme konularına özel ilgi gösterecektir.
5. Bu maddede belirtilen bilgi toplama süreci, 9. maddenin hükümleri çerçevesinde toplanan bilgileri tamamlayacaktır.

V. Diğer belgelerle ilişki

Madde 20-Diğer Antlaşmalarla İlişki: Karşılıklı Destekleme, Tamamlayıcılık ve Tabi Olmama

1. Taraflar, bu Sözleşme'den ve taraf oldukları diğer tüm antlaşmalardan doğan yükümlülüklerini iyi niyetle yerine getireceklerini kabul ederler. Buna göre Taraflar, bu Sözleşme'yi herhangi bir diğer antlaşmaya tabi kılmaksızın,

- (a) bu Sözleşme ile taraf oldukları diğer antlaşmalar arasında karşılıklı desteği teşvik edecekler; ve
 - (b) taraf oldukları diğer antlaşmaları yorumlarken ve uygularken ya da başka uluslararası yükümlülükler altına girerken, bu Sözleşme'nin ilgili hükümlerini göz önünde bulunduracaklardır.
2. Bu Sözleşme'deki hiçbir ifade, Tarafların taraf oldukları diğer antlaşmalar çerçevesindeki haklarını ve yükümlülüklerini değiştirir şekilde yorumlanmayacaktır.

Madde 21- Uluslararası Danışma ve Eşgüdüm

Taraflar bu Sözleşme'nin amaçlarını ve ilkelerini diğer uluslararası forumlarda desteklemeyi üstlenirler. Bu amaçla Taraflar, uygun olduğu takdirde, bu amaçları ve ilkeleri akılda tutarak birbirlerine danışacaklardır.

VI. Sözleşme'nin Organları

Madde 22-Taraflar Konferansı

1. Bir Taraflar Konferansı oluşturulacaktır. Taraflar Konferansı bu Sözleşme'nin genel katımlı ve en üst organıdır.
2. Taraflar Konferansı, mümkün olduğu sürece UNESCO Genel Konferansı ile birlikte, her iki yılda bir toplanacaktır. Kendisi karar verirse veya Hükümetlerarası Komite, Tarafların en az üçte birinden bu yönde bir talep alırsa, olağanüstü bir oturumda da toplanabilir.
3. Taraflar Konferansı, kendisine ait usul kurallarını kabul edecektir.
4. Taraflar Konferansı, diğerlerinin yanı sıra,
 - (a) Hükümetlerarası Komite'nin Üyelerini seçmek;
 - (b) Sözleşme Taraflarının, Hükümetlerarası Komite tarafından iletilen raporlarını almak ve incelemek;
 - (c) talebi üzerine Hükümetlerarası Komite tarafından hazırlanan uygulamaya ilişkin rehber ilkeleri uygun bulmak;

- (d) bu Sözleşme'nin amaçlarını desteklemek için gerekli gördüğü her türlü önlemi almakla görevlidir.

Madde 23-Hükümetlerarası Komite

1. UNESCO bünyesinde, bundan böyle “Hükümetlerarası Komite” olarak anılacak olan, Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi için Hükümetlerarası Komite oluşturulacaktır. Hükümetlerarası Komite, bu Sözleşme'nin 29. maddeye göre yürürlüğe girmesiyle Taraflar Konferansı tarafından dört yıllık bir görev süresi için seçilen Sözleşme'ye 18 Taraf Devletin temsilcilerinden oluşur
2. Hükümetlerarası Komite yılda bir kez toplanır.
3. Hükümetlerarası Komite, Taraflar Konferansı'nın yetkisi ve rehberliği altında görevini yapacak ve Taraflar Konferansı'na karşı sorumlu olacaktır.
4. Sözleşme Taraflarının sayısı 50'ye ulaştıktan sonra Hükümetlerarası Komite Üyelerinin sayısı 24'e çıkarılacaktır.
5. Hükümetlerarası Komite Üyelerinin seçiminde, adil coğrafi temsil ve rotasyon ilkeleri esas alınacaktır.
6. Hükümetlerarası Komite, bu Sözleşme ile kendisine getirilen diğer sorumluluklara halel getirmeksizin aşağıdaki görevleri yerine getirir:
 - (a) bu Sözleşme'nin amaçlarını desteklemek, bu amaçların uygulanmasını teşvik etmek ve izlemek;
 - (b) Taraflar Konferansı'nın talebi üzerine, Sözleşme'nin hükümlerinin yerine getirilmesi ve uygulanması için uygulamaya yönelik rehber ilkeleri hazırlamak ve bu rehber ilkeleri, uygun bulmak üzere Taraflar Konferansı'na sunmak;
 - (c) Sözleşme Taraflarının raporlarını, kendi yorumları ve raporların içeriğinin bir özetiyle beraber Taraflar Konferansı'na iletmek;
 - (d) Sözleşme'nin ilgili hükümlerine, özellikle 8. maddeye uygun şekilde, Sözleşme Taraflarınca dikkatine sunulan durumlar için uygun tavsiyelerde bulunmak;

- (e) Sözleşme'nin amaçlarının ve ilkelerinin diğer uluslararası forumlarda desteklenmesi amacıyla danışma usulleri ve diğer mekanizmalar oluşturmak;
 - (f) Taraflar Konferansı tarafından talep edilebilecek diğer görevleri yerine getirmek ile görevlidir.
7. Hükümetlerarası Komite, Usul Kurallarına uygun şekilde, kamusal veya özel örgütleri veya bireyleri belirli konularda istişarede bulunmak için toplantılarına katılmak üzere her zaman davet edebilir.
 8. Hükümetlerarası Komite kendi Usul Kurallarını hazırlayacak ve uygun bulması için Taraflar Konferansı'na sunacaktır.

Madde 24- UNESCO Sekreterliği

1. Sözleşme'nin organları UNESCO Sekreterliği tarafından desteklenecektir.
2. Sekreterlik, Taraflar Konferansı'nın ve Hükümetlerarası Komite'nin belgelerini ve toplantılarının gündemini hazırlayacak ve kararlarının uygulanması konusunda yardımcı olacak ve rapor sunacaktır.

VII. Son Hükümler

Madde-25 Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Bu Sözleşme'nin Tarafları arasında, Sözleşme'nin yorumlanmasına ya da uygulanmasına ilişkin herhangi bir uyuşmazlık halinde, Taraflar görüşme yoluyla çözüm arayacaklardır.
2. İlgili Taraflar, görüşme yoluyla anlaşmaya varamazlarsa, üçüncü bir tarafın dostça girişimini veya aracılığını müştereken talep edebilirler.
3. Dostça girişim veya aracılık sağlanmazsa ya da görüşme, dostça girişim veya aracılık yoluyla çözüme varılamazsa, bir taraf bu Sözleşme'nin Ek'inde belirlenen usule uygun olarak uzlaştırmaya başvurabilir. Taraflar uyuşmazlığın çözümü için Uzlaştırma Komisyonu tarafından sunulan öneriyi iyi niyetle değerlendireceklerdir.

- Her bir Taraf, onay, kabul, uygun bulma veya katılma sırasında, yukarıda belirtilen uzlaştırma usulünü kabul etmediğini beyan edebilir. Bu yönde bir beyanda bulunan herhangi bir Taraf, UNESCO Genel Direktörü'ne muhatap bir bildirimle bu beyanı her zaman geri çekebilir.

Madde 26-Üye Devletler Tarafından Onay, Kabul, Uygun Bulma veya Katılma

- Bu Sözleşme, UNESCO'ya Üye Devletlerin, kendi anayasal usullerine uygun şekilde, onayına, kabulüne, uygun bulmasına veya katılmasına tabiidir.
- Onay, kabul, uygun bulma ya da katılma belgeleri, UNESCO Genel Direktörü'ne tevdi edilecektir.

Madde 27-Katılma

- Bu Sözleşme, UNESCO Genel Konferansı tarafından katılmaya davet edilen, UNESCO'ya üye olmayan ancak Birleşmiş Milletlerin üyesi olan tüm Devletlerin ya da uzmanlık kuruluşlarından herhangi birinin katılımına açıktır.
 - Bu Sözleşme, tam iç özerklikten yararlandığı Birleşmiş Milletler tarafından tanınmış olan, ancak Genel Kurul'un 1514 (XV) kararı uyarınca tam bağımsızlığını kazanmamış olan ve bu Sözleşme'nin düzenlediği konularda, bu konulara ilişkin antlaşmaları yürürlüğe koyma yetkisi de dâhil olmak üzere, yetki sahibi olan ülkelerin katılımına da açıktır.
 - Aşağıdaki hükümler bölgesel ekonomik entegrasyon örgütlerine uygulanacaktır:
 - bu Sözleşme bölgesel ekonomik entegrasyon örgütlerinin katılımına da açık olacaktır. Bu örgütler, aşağıda belirtilen düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, Sözleşme'nin hükümlerine Taraf Devletlerle aynı şekilde tam olarak bağlı olacaklardır;
 - bu tür bir örgütün bir ya da daha fazla Üye Devletinin de bu Sözleşmeye taraf olması halinde, örgüt ve bu tür Üye Devlet veya Devletler, Sözleşme çerçevesindeki yükümlülüklerinin

yerine getirilmesindeki sorumlulukları konusunda karar vereceklerdir. Bu sorumluluk dağılımı, (c) alt paragrafta tanımlanan bildirim usulünün tamamlanmasının ardından geçerli olacaktır. Örgüt ve Üye Devletler bu Sözleşme çerçevesindeki haklarını aynı anda kullanamayacaklardır. Ayrıca, bölgesel ekonomik entegrasyon örgütleri, kendi yetkilerine dahil olan konularda, bu Sözleşme'ye Taraf olan Üye Devletlerinin sayısı kadar oy hakkını kullanacaklardır. Bu örgütler, Üye Devletlerinden herhangi biri kendi hakkını kullanırsa, oy hakkını kullanamayacaktır. Bu koşul, örgütün oy hakkını kullanması halinde, Üye Devletler için de geçerlidir.

- (c) (b) alt paragrafta öngörülen şekilde sorumluluk paylaşımı üzerinde anlaşma sağlayan bölgesel bir ekonomik entegrasyon örgütü ile Üye Devletleri ya da Devletler, önerilen sorumluluk dağılımı konusunda Tarafları aşağıdaki şekilde bilgilendireceklerdir:
- (i) bu örgütler, katılma belgelerinde Sözleşme'nin düzenlediği hususlara ilişkin olarak belirledikleri sorumluluk dağılımını açık olarak ifade edeceklerdir;
 - (ii) belirledikleri sorumluluklarında daha sonra bir değişiklik yapılması halinde, bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü, sorumluluklarında yapılması önerilen herhangi bir değişiklik konusunda depoziteri bilgilendirecek ve depoziter, bu değişikliği Taraflara bildirecektir.
- (d) Bölgesel bir ekonomik entegrasyon örgütünün Sözleşme'ye taraf olan Üye Devletlerinin, depozitere açık olarak beyan edilmiş veya bildirilmiş bir yetki devrine konu olmayan tüm hususlarda yetkiyi kendi ellerinde bulundurmaya sürdürdükleri farz edilecektir.
- (e) “Bölgesel ekonomik entegrasyon örgütü”, Birleşmiş Milletle-

rin üyesi egemen Devletlerden veya uzmanlık kuruluşlarından oluşan ve bu Devletlerin, işbu Sözleşme ile düzenlenen konularda kendisine yetki devrinde bulunduğu ve iç usullerine uygun olarak, bu Sözleşme'ye Taraf olmak konusunda gerektiği gibi yetkilendirilmiş bir örgütü ifade etmektedir.

4. Katılma belgesi, UNESCO Genel Direktörüne tevdi edilecektir.

Madde 28- Temas Noktası

Sözleşmeye taraf olduktan sonra, her bir Taraf, 9. maddede belirtildiği gibi bir temas noktası belirleyecektir.

Madde 29- Yürürlüğe Giriş

1. Bu Sözleşme, otuzuncu onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdi edildiği tarihten üç ay sonra, fakat yalnızca bu tarihte veya bu tarihten önce onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesini tevdi etmiş olan Devletler veya bölgesel ekonomik entegrasyon örgütleri açısından yürürlüğe girecektir. Sözleşme, herhangi bir diğer Taraf açısından, onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesini tevdi ettiği tarihten üç ay sonra yürürlüğe girecektir.
2. Bu maddenin amaçları doğrultusunda, bölgesel bir ekonomik entegrasyon örgütü tarafından tevdi edilen hiçbir belge, bu örgüte Üye Devletler tarafından tevdi edilen belgelere ek niteliğinde değerlendirilmeyecektir.

Madde 30- Federal veya Üniter Olmayan Anayasal Sistemler

Uluslararası anlaşmaların, anayasal sistemleri nasıl olursa olsun Taraflar üzerinde eşit bağlayıcılığı bulunduğu bilinciyle, aşağıdaki hükümler federal veya üniter olmayan anayasal sistemlere sahip Taraflara uygulanacaktır:

- (a) bu Sözleşme'nin, uygulanması, federal ya da merkezi yasama gücünün yasal yetki alanında bulunan hükümleri bakımından, federal ya da merkezi hükümetin yükümlülükleri, federal Devlet olmayan Taraflar ile aynı olacaktır.
- (b) bu Sözleşme'nin, uygulanması, federasyonun anayasal sistemi

uyarınca yasal önlemler almak zorunda olmayan devlet, kontluk, eyalet ve kanton gibi kurucu birimlerin ferdi yetki alanında bulunan hükümleri bakımından, federal hükümet, devlet, kontluk, eyalet ve kanton gibi kurucu birimlerin yetkili makamlarını, gerektiğinde, anılan hükümlerden haberdar edecek ve bu hükümlerin kabulü yönünde tavsiyede bulunacaktır.

Madde 31-Fesih

1. Bu Sözleşme'nin herhangi bir Tarafı, Sözleşme'yi feshedebilir.
2. Fesih, UNESCO Genel Direktörü'ne yazılı olarak tevdi edilecek bir belgeyle bildirilecektir.
3. Fesih, fesih belgesinin tebellüğünden 12 ay sonra geçerli olacaktır. Fesih, Sözleşme'yi fesheden tarafın mali yükümlülüklerini, geri çekilmenin geçerli olacağı tarihe kadar hiçbir şekilde etkilemez.

Madde 32- Depoziterin görevleri

UNESCO Genel Direktörü, bu Sözleşme'nin depoziteri olarak, Örgüt'e Üye Devletleri, Örgüt'e üye olmayan Devletleri, 27. maddede sözü edilen bölgesel ekonomik entegrasyon örgütlerini ve Birleşmiş Milletleri, 26. ve 27. maddelerde belirtilen onay, kabul, uygun bulma ya da katılma belgeleri ile 31. maddede belirtilen fesih belgelerinin tümü hakkında bilgilendirecektir.

Madde 33- Değişiklikler

1. Bu Sözleşme'nin bir Tarafı, Genel Direktöre iletilecek yazılı bir bildirim yoluyla Sözleşme'ye yönelik değişiklik önerilerinde bulunabilir. Genel Direktör bu bildirim bütünü Taraflara ileticektir. Bildirimin iletilmesinden sonra 6 ay içerisinde Tarafların yarısından fazlası talep lehinde cevap verirse, Genel Direktör bu öneriyi tartışmak ve mümkünse kabul etmek üzere Taraflar Konferansı'nın bir sonraki oturumuna sunacaktır.
2. Değişiklikler, hazır bulunan ve oy kullanan Tarafların üçte iki çoğunluğuyla kabul edilecektir.
3. Sözleşme'ye ilişkin değişiklikler kabul edildikten sonra, onay, kabul, uy-

gun bulma ve katılma için Taraflara iletilecektir.

4. Sözleşme'ye ilişkin değişiklikler, kendisini onaylamış, kabul etmiş, uygun bulmuş veya katılmış Taraflar için, bu madde'nin 3. paragrafında anılan belgelerin Tarafların üçte ikisi tarafından tevdi edilmesinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir. Bilahare değişikliği onaylamış, kabul etmiş, uygun bulmuş veya katılmış her bir Taraf için değişiklik, bu Tarafın onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesini tevdi ettiği tarihten üç ay sonra yürürlüğe girecektir.
5. 3. ve 4. paragraflarda belirtilen usul, Hükümetlerarası Komite'nin üye sayısına ilişkin 23. maddeye yönelik değişikliklere uygulanmayacaktır. Bu değişiklikler, kabul edildikleri tarihte yürürlüğe girecektir.
6. Bu maddenin 4. paragrafına uygun olarak değişikliklerin yürürlüğe girmesinin ardından Sözleşme'ye Taraf olan bir Devlet veya 27. maddede sözü edilen bölgesel bir ekonomik entegrasyon örgütü, farklı bir niyet açıklamadığı takdirde:
 - (a) Değiştirilmiş Sözleşme'ye Taraf; ve
 - (b) Değişikliklerle bağlı olmayan herhangi bir Taraf'a göre, değiştirilmemiş Sözleşme'ye Taraf olarak değerlendirilecektir.

Madde 34-Geçerli metinler

Bu Sözleşme, altı metin de eşit derecede geçerli olmak üzere, Arapça, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça hazırlanmıştır.

Madde 35- Tescil

Birleşmiş Milletler Şartı'nın 102. maddesine uygun olarak, bu Sözleşme, UNESCO Genel Direktörü'nün talebi üzerine Birleşmiş Milletler Sekreterliği'ne tescil edilecektir.

EK

Uzlaştırma Usulü

Madde 1- Uzlaştırma Komisyonu

Uyuşmazlık Taraflarından birinin talebi üzerine bir Uzlaştırma Komisyonu oluşturulacaktır. Taraflar başka türlü kararlaştırmadığı takdirde, Komisyon, beş üyeden oluşacak; ilgili Taraflardan her biri iki üye atayacak ve Başkan, ilgili Taraflarca belirlenmiş üyeler tarafından ortak mutabakatla seçilecektir.

Madde 2- Komisyon Üyeleri

İkiden fazla Taraf arasındaki uyuşmazlık durumunda, aynı menfaati haiz olan Taraflar, Komisyon'daki üyelerini ortak mutabakatla atayacaklardır. İki veya daha fazla Tarafın, ayrı menfaatleri haiz olması veya aynı menfaati haiz olup olmadıkları konusunda aralarında anlaşmazlık bulunması durumunda, Taraflar kendi üyelerini ayrı olarak atayacaklardır.

Madde 3- Atamalar

Uzlaştırma Komisyonu'nun oluşturulması talebinden sonra iki aylık bir süre içerisinde Komisyon'un bütün üyeleri Taraflarca atanmadığı takdirde, UNESCO Genel Direktörü, talepte bulunmuş Tarafın istemi üzerine, gerekli atamaları yeni bir iki aylık süre içinde yapacaktır.

Madde 4-Komisyon Başkanı

Komisyon üyelerinin sonuncusunun atanmasından sonra iki aylık bir süre içerisinde, Komisyon Başkanı'nı seçmediği takdirde, UNESCO Genel Direktörü, bir Tarafın istemi üzerine, Başkan'ın atamasını yeni bir iki aylık süre içinde yapacaktır.

Madde 5-Kararlar

Uzlaştırma Komisyonu kararlarını üyelerinin oy çoğunluğuyla alacaktır. Uyuşmazlık Tarafları başka türlü kararlaştırmadığı takdirde, Komisyon kendi usulünü belirleyecektir. Komisyon, Taraflarca iyi niyetle incelenmek üzere, uyuşmazlığın çözümüne ilişkin öneride bulunacaktır.

Madde 6- Anlaşmazlık

Uzlaştırma Komisyonu'nun yetkisi konusunda anlaşmazlık durumunda, yetkili olup olmadığına Komisyon kendisi karar verecektir.

